

โรงเรียนแห่งการเรียนรู้พัฒนาบทเรียน-บรรยายจากกรณีศึกษา

นำเสนอเมื่อ : 8 ต.ค. 2558

อาจเป็นเพราะแนวคิดที่มุ่งส่งเสริม การเรียนรู้ ด้วยความร่วมมือร่วมพลัง จึงทำให้เครือข่ายโรงเรียนนานาชาติ ในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ (The International Network for School as Learning Community) ภาควิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยกาซอชิน กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น จึงได้มีการจัดสัมมนานานาชาติครั้งที่ 3 ในหัวข้อโรงเรียนในฐานะ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (The Third International Conference for School as Learning Community) ทั้งนี้เพื่อให้เครือข่ายนานาชาติที่ทำงาน และมีประสบการณ์มารวมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ตลอดจนงานวิจัย

ภายในงานสัมมนา "รศ.ดร.สิริพันธุ์ สุวรรณมรรคา" คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าร่วมนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียน กรณีศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาครู โดยใช้กระบวนการสร้างระบบการชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ที่ประยุกต์แนวคิดดังกล่าวมาใช้ในโครงการ

ภายใต้ความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการพัฒนาโรงเรียนกว่า 40 แห่ง ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จ.ระยอง เขต 2 จ.ตราด

"รศ.ดร.สิริพันธุ์" กล่าวในเบื้องต้นว่า นอกจากการสัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การนำเสนอกรณีศึกษาเชิงปฏิบัติ และการตีความที่เป็นผลงานของแต่ละประเทศ ยังมีการพาเยี่ยมชมโรงเรียน เพื่อแสดงถึงตัวอย่างความสำเร็จของการปฏิรูปโรงเรียน และการจัดการเรียนรู้ตามแนวทาง **School as Learning Community (SLC) หรือโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ และสร้างความสุขทั้งแก่นักเรียน ครู ผู้บริหาร และชุมชน**

การเยี่ยมชมโรงเรียนตัวอย่างมีการเปิดห้องเรียน เพื่อเข้าไปสังเกตกระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน ทั้งการคิด การวิเคราะห์ของนักเรียน วิธีการสอนของครู หลังจากนั้นจะให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาสังเกตการณ์ แสดงความคิดเห็น และช่วยกันพัฒนาบทเรียน การสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

"กระบวนการดังกล่าวทำให้ครูผู้สอน เพื่อนครู ผู้สังเกตการณ์ ครูใหญ่ผู้วางนโยบาย และนักเรียน เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ตลอดจนจนพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ก็เขามามีส่วนร่วม ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาไปสู่โรงเรียนแห่งการเรียนรู้"

ทั้งนี้ ผลจากการดำเนินโครงการในญี่ปุ่นนี้พบว่านักเรียนทั้งโรงเรียนมีผลการเรียนรู้ และพัฒนาการดีขึ้นมาก กล่าวคือ นักเรียนเก่ง มีความสุข ครูมีความสุข และฝ่ายบริหารของโรงเรียนก็มุ่งเน้น และให้ความสำคัญกับการเรียน การสอน ซึ่งเป็นหัวใจของ การศึกษา โดยมีผู้ปกครอง และชุมชน เข

มามีส่วนร่วมในกระบวนการครั้งนี้ด้วย

"แต่ละปีโรงเรียนจะเปิดพื้นที่ให้เพื่อนครูจากโรงเรียนอื่นมาศึกษาดูงาน เพื่อ แลกเปลี่ยนแนวทาง และประสบการณ์ของการทำงาน ซึ่งส่งผลทำให้ทุกโรงเรียนในชุมชนได้ช่วยเหลือกันและกัน เกิดเป็นเครือข่ายการทำงานที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้วยความร่วมมือรวมพลังจากทุกภาคส่วน"

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างของอีกหลายประเทศที่นำเอาแนวคิดโรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ จนเริ่มเห็นผลชัดเจน เช่น ประเทศเกาหลีใต้ และไต้หวัน ซึ่ง "รศ.ดร.สิริพันธ์" กล่าวเพิ่มเติมว่า อย่างเกาหลีมีการนำเอาแนวคิดดังกล่าวไปใช้ จนพบว่าครูกว่าครึ่งมีความประทับใจในแนวคิด และมากกว่าครึ่งยังคงใช้แนวทางการทำงานในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

"สาเหตุที่ SLC เกิดการยอมรับอย่างกว้างขวางในเกาหลีใต้ เพราะกระบวนการดังกล่าวเปิดวิสัยทัศน์ใหม่ให้กับครูที่อยากจะปฏิรูปโรงเรียนผ่านนวัตกรรมที่โรงเรียนสร้างเอง การเปิดชั้นเรียน และกลุ่มศึกษาผ่านบทเรียน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์ และพลังอำนาจของครู และโรงเรียน จากที่เคยถูกกำกับดูแลจากส่วนกลาง มาตลอด"

"แต่ SLC กลับเปิดพื้นที่ให้ครูแสวงหาความรู้ คำตอบในเรื่องการสอน และการเรียนรู้ของนักเรียนร่วมกัน ปัจจุบันมีโรงเรียนในเกาหลีใต้ไม่น้อยกว่า 100 โรงเรียน ที่ระบุตัวเองอย่างชัดเจนว่าเป็นโรงเรียนที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ และยังคงพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง"

ขณะที่ส่วนของไต้หวัน มีการประยุกต์ใช้แนวทางนี้ตั้งแต่ปี 2012 แม้จะผ่านมาเพียง 3 ปี แต่มีพัฒนาการอย่างมาก เพราะเริ่มมีการก่อตั้ง School-based Learning Community ชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมีโรงเรียนเป็นฐาน ทั้งยังมีการสร้างชุมชนการเรียนรู้ข้ามโรงเรียน โดยยึดกลุ่มสาระวิชาเดียวกันมาจัดระบบการเรียนรู้เพิ่มเติม

ถึงตรงนี้ "รศ.ดร.สิริพันธ์" บอกว่า จากประสบการณ์ของหลายประเทศที่นำ SLC มาประยุกต์ใช้ พบว่าการปฏิรูปที่แท้จริงต้องสร้างจากแรงจูงใจของครูในโรงเรียนเสียก่อน ต้องทำให้ครูสะท้อนการเรียนการสอนออกมา นอกจากนั้นจะต้องเริ่มต้นจากนักวิชาการ หรือผู้นำการศึกษาระดับท้องถิ่น เพื่อขยายผลไปสู่การปฏิบัติของครู เนื่องจากบางครั้งจำเป็นต้องขยายพื้นที่ในบางชั้นเรียน เพื่อก้าวสู่การดำเนินการสอนของทุกกลุ่มสาระวิชา

ดังนั้น การมุ่งปฏิรูปเรื่องวิสัยทัศน์ ปรัชญา ระบบกิจกรรม และวิธีการ การใช้มุมมองการสืบสอบ โดยปรับจากที่เคยเน้นเรื่องภาวะผู้นำทางการศึกษา มาเป็นการสืบสอบความรู้เพื่อพัฒนาผ่านบทเรียน Lesson Study ที่มุ่งวิเคราะห์เรื่องหลักสูตร การสอน และการเรียนรู้ของนักเรียน รวมถึงการใช้วิธีการของการศึกษาผ่านบทเรียน เปลี่ยนจากโมเดลวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ มาสู่การบรรยายเรื่องกรณีศึกษา

จากตัวอย่างของหลายประเทศที่เริ่มเห็นผลจากการปฏิบัติอย่างเป็นที่น่าสนใจ บริษัท บีโก (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน) จึงมีการจัดงาน EDUCA 2015 : งานมหกรรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู ครั้งที่ 8 ภายใต้แนวคิด ON SCHOOLING

โดยมี "ผศ.ดร.เอชู่เกะ ไช้โตะ" ผู้เชี่ยวชาญเรื่อง SLC จากประเทศญี่ปุ่น จะมาเป็นองค์ปาฐกในหัวข้อ "การศึกษาชั้นเรียนเพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แนวทางการปฏิรูปโรงเรียน" ในวันที่ 14 ตุลาคม 2558

ซึ่งคิดว่าน่าจะเป็นไฮไลต์สำคัญสำหรับบริบทต่อไปของการศึกษาไทยในอนาคต

ที่มา: [หนังสือพิมพ์ประชาชาติธุรกิจ ฉบับวันที่ 8 - 11 ต.ค. 2558](#)